A°. 1859. N°. 264.

ZATURDAG — 5 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat vergadering van den Raad zal worden gehouden, Donderdag den 10. November 1859, des namiddags ten een ure.

Utrecht 5 Nov. 1859.

De Burgemeester voornoemd,
W. M. J. VAN DIELEN, Weth.

UTRECHT, Zaturdag 5 November.

Het kongres is eene zekerheid geworden, ofschoon men over de bijzonderheden, de voorwaarden, de plaats, enz. nog voort redeneert en gist. Uit dien hoofde is het niet ten onpas te herinneren, wat de heer *Debrauz*, in zijn meermalen besproken brochure, van het kongres zegt. De onderteekenaars van de slotakte van Weenen zullen, zegt hij, uitgenoodigd worden aan het aanstaand kongres deel te nemen, waardoor de regten van den hertog van Parma, infant van Spanje, in Spanje een natuurlijken verdediger vinden. Het kongres, dat in December zal bijeenkomen, de heer *Debrauz*, meent nog te Brussel, zal dus alleen bestaan uit de vertegenwoordigers van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittanje, Pruissen, Rusland, Spanje, Portugal en Zweden. Door keizer *Napoleon* zijn met graaf *Walewsky*, prins *Metternich* en lord *Cowley* reeds te Biarritz de grondslagen voor het kongres vastgesteld. De gezanten zullen er volmagt en duidelijke lastbrieven hebben, zoodat men op een spoedigen loop der werkzaamheden rekent. De Italiaansche staten, wier belangen aan de te behandelen onderwerpen verbonden zijn, kunnen aan de beraadslagingen deelnemen. Behalve dat er tusschen de verschillende Ital. staten konferentiën zullen geopend worden, om de grondslagen vast te stellen voor het Italiaansche Bondgenootschap, zullen de Ital. vorsten hunne belangen op het kongres kunnen doen vertegenwoordigen, of hunne belangen aan bevriende staten van hoogeren rang opdragen; dit zou de Pauss. Staat bijv. kunnen doen, door zijne belangen aan de beide groote R. katholieke mogendheden toe te vertrouwen.

In zake den Pausselijken Staat zegt de ridder *Debrauz* o. a., dat men niet vergeten moet, dat het gebied niet is het eigendom van den Paus of den Heiligen Stoel, maar dat het het erfgoed uitmaakt van den Heiligen *Petrus*, 't welk onder den waarborg moet staan van alle R. Kath. mogendheden. De hervormingen in den Rom. Staat, waarvan de Paus zelf de noodzakelijkheid heeft erkend, acht men, dat te gemakkelijker zullen te verkrijgen zijn, omdat de Fransche en Oostenrijksche gezanten daarop thans gemeenschappelijk zullen aandringen, in plaats dat zij, gelijk vroeger, elkaârs invloed te Rome trachten te fnuiken. De sekularisatie van het bestuur der Romagna is door beide mogendheden als eene noodzakelijkheid erkend.

Tot zoover de korte herinnering aan de brochure van den heer *Debrauz*. Wat de tegenwoordige toestand van Italië aangaat, men weet, hoe de ontevredenheid en ontmoediging, die er heerschen, voor ernstige moeijelijkheden doen vreezen. Men zegt, dat *Garibaldi* in deze ook een hinderpaal dreigt te worden, Hij zou namelijk, naar de *Times* beweert, aan koning *Victor Emmanuel* gezegd hebben, dat Italië weder verraden werd, en dat hij zich dus aan 't hoofd van de revolutie zou stellen. De koning zou hierop geantwoord hebben, dat Sardinië dan met de wapenen tusschen beiden zou komen. Volgens anderen, en dat is wel waarschijnlijk, zou de zaak niet zoo ernstig geloopen zijn; *Garibaldi* zou inlichtingen gevraagd hebben, en de koning had er nader op geantwoord, dat hij, gebonden door de verpligtingen te Villafranca en Zurich op zich genomen, niet voor Midden-Italië kon doen, wat hij wenschte, maar dat de Romagnolen en het leger onder generaal *Fanti* vrij waren, om te handelen naar omstandigheden. Sardinië moest zich terugtrekken, en werkelijk zouden de twee laatste Sardin. ambtenaren in de Legatiën, de heeren *Rora* en markies *Miglierati*, zijn teruggeroepen. — Niettegenstaande de gemeenschappelijke werking der Fransche en Oostenrijksche gezanten te Rome moeten intusschen de hervormingen, waartoe de Paus wil overgaan, niet van dien aard zijn, dat zij in de Legatiën de wenschen der bevolking zouden voldoen.

Behalve de onrust in Venetie, verneemt men ook, dat in het Mantuaansche de inwoners een adres hebben opgesteld, dat door 15,000 personen zou geteekend zijn, en waarin zij zich beroepen op Europa, om hun geen onregt te doen, daar zij toch even goed Italianen en Lombarden zijn, als zij, die onder den grondwettigen schepter van koning *Victor* zijn gesteld.

In België trekken de mandementen der Bisschoppen ten voordeele van 't wereldlijk gezag van den Paus zeer de aandacht, omdat enkele dier prelaten zeer heftig en onregtvaardig in hun oordeel zijn. Het pausel. bestuur is natuurlijk het ideaal, terwijl zij die dat niet erkennen, en het willen gewijzigd hebben, als ed inwoners van Bologna, menschen zijn, die *voor geen misdaad terugbeven!* — Hoe oordeelen de Belg. bisschoppen toch over de Belg. geestelijken in 1830?

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Frankfort, Vrijdag. De Bondsvergadering heeft gister besloten, het voorstel tot aanvulling en herziening van de militaire bondswetten in handen der militaire kommissie te stellen. Door Baden is een voorstel ingediend, strekkende tot de oprigting van een permanente bondsregtbank.

Parijs, Vrijdag. De *Patrie* bevat eene dépêche uit Afrika, volgens welke de oorlog tusschen Marokko en Spanje is verklaard sedert 28 Oktober. Nabij Ceuta zijn reeds eenige gevechten geleverd.

Parijs, Vrijdag. Volgens uit Zuid-Amerika ontvangen berigten wordt verzekerd, dat de president van den Argentijnschen Bond, generaal *Urquiza*, Buenos-Aires is binnengetrokken.

Londen, Vrijdag. De Great Eastern is te Southampton aangekomen.

Konstantinopel, Zaturdag. Den 25. en 27. dezer heeft een ministerraad plaats gehad. De vier Grieksche patriarchen overhandigden daarin aan *Fuad-pacha* een ontwerp, strekkende om een tiende te heffen van de inkomsten der kloosters, ten einde daaruit de inkomsten der geestelijkheid te betalen.

De *Presse d'Orient* houdt op te verschijnen.

De chef van den generalen staf, *Sefik-pacha*, is met zijne echtgenoot naar Brussa getransporteerd.

Londen, heden, Zaturdag. De Australische mail is te Marseille aangekomen, met berigten uit Melbourne tot 17 Aug. De verkiezingen waren in antiministerieëlen zin uitgevallen. Invoer en handel flaauw. De aanvoer van goud bleef voortduren.

Londen, heden, Zatardag. De *Daily News* zegt, dat Engeland en Frankrijk het eens zijn om tegen het voorjaar eene aanzienlijke magt naar China te zenden.

De *M. Post* zegt dat Engeland niet zal gedoogen, dat zijne belangen door den Marokkaanschen oorlog lijden.

Het vredesverdrag, zegt het blad, is nog niet geteekend, doch de nog bestaande moeijelijkheden zijn van weinig beteekenis.

Londen, heden, Zaturdag. De *Morn. Post* verzekert, dat de geruchten omtrent de aanstaande bijeenkomst van een kongres waaraan Engeland deel zal nemen, gegrond, doch de grondslagen nog niet vastgesteld zijn.

Parijs, heden, Zaturdag. De *Moniteur* bevat de volgende dépêche van generaal *Martimprey*:

Ain Tafourel, 30 Okt. »De Beni Suassen hebben zich onderworpen, nadat hun als voorwaarden gesteld waren het geven van gijzelaars en het betalen eener schatting als genoegdoening voor hunne wederregtelijke aanvallen. Zoo even is hun opperhoofd in mijne tent geweest, om de verzekering te geven van de naleving dier voorwaarden. Binnen vier dagen zal ik de zaken met Ouchda regelen, en daarna die der vlakte der Ungaden en van de heuvels der Zekkara's."

In onze Tweede Kamer zijn de gewigtige beraadslagingen begonnen over de zaak der Spoorwegen. Wij verwijzen bepaaldelijk naar de redevoering, die de heer *Voorthuijsen* voor Utrecht als centraalpunt gehouden heeft, gelijk wij die slechts verkort kunnen mededeelen.

— Z. M. heeft eervol ontslag verleend aan mr. *C. B. Nederburgh*, op verzoek, als lid van den raad van bestuur van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren met dankbet.

— Z. M. heeft op de meest eervolle wijze ontbonden de kommissie, aan welke een onderzoek werd opgedragen naar de vermoedelijke gevolgen der doorgraving van de landengte van Suez voor den handel en de reederijen van Nederland.

— Z. K. H. de Prins van Oranje zal, naar men meldt, niet voor tegen nieuwjaar in de residentie terug keeren.

— Het Amsterdamsch-Utrechtsch spoorweg-komitee heeft aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingezonden het meer gedetailleerd en uitgewerkt verslag van den ingenieur *Fijnje*, over de opmetingen van een spoorweg, loopende van Utrecht over Kuilenburg naar 's Hertogenbosch. In de bijlagen komt o. a. de volgende begrooting voor van de kosten van den weg van Utrecht langs Kuilenburg naar 's Bosch, — met dubbele spoorbaan:

1°.	Onteigening	*f*	1,270,000
2°.	Grondwerken	-	1,880,000
3°.	Bovenbouw van den weg en de stations	-	„872,000
4°.	Kunstwerken	-	1474,200
5°.	Stations-Inrigtingen	-	431,000
6°.	Wachters-woningen, signalen en diverse	-	93,600
7°.	Coak-ovens		*Memorie.*
8°.	Materieel van vervoer	-	351,000
9°.	Kosten van geldleeningen, administratie, enz.	-	187,200
10°.	Onvoorziene uitgaven, risiko, enz.	-	374,400
	Eindelijk renten, gedurende de konstruktie uit te betalen . .		*Memorie.*
	Totaal . .	*f*	7,933,400
	Stelle . .	-	8,000,000

Van de kosten der drie bruggen in deze spoorlijn wordt de volgende opgaaf gedaan:

Brug over de rivier de Lek . . .	*f*	2,739,300
Brug over de rivier de Waal . .	-	4,234,200
Brug over de rivier de Maas . .	-	2,012,440
Te zamen . .	*f*	8,985,940
Voor onvoorziene werken, winst, enz. wordt gerekend	-	1,014,060
Totaal . .	*f*	10,000,000

Op duidelijke en overtuigende wijze wordt dus betoogd en met cijfers gestaafd, dat de kosten der bruggen, langs de lijn Utrecht-Kuilenburg-'s Hertogenbosch *zes* millioen *minder* bedragen, dan de regering er, *maar zonder eenige behoorlijke toelichting*, voor geraamd heeft.

Op eene afdoende wijze wordt verder aangetoond, dat de gevaren der overbrugging bij Arnhem en Nijmegen (volgens het regeringsplan) *tienmaal* grooter en dreigender zijn, dan de overbrugging, door het komitee, bij Kuilenburg en Bommel voorgesteld.

De geleidende missive, een zeer uitgewerkt stuk, waarin de aanvrage der heeren *Wolterbeek c. s.* om koncessie voor een spoorwegnet wordt ondersteund, eindigt met de volgende zinsneden:

»Die aanvragen, waarvan de rigting hoofdzakelijk de door ons gewenschte is, is ook wegens andere redenen door ons met belangstelling vernomen.

»Vooreerst wordt daardoor de vrees weggenomen, dat, indien het u mogt behagen, de thans aanhangige voordragt te verwerpen, de spoorwegkwestie zal uitgesteld worden. Het is zelfs waarschijnlijk, dat zij in dat geval des te spoediger zal opgelost worden. De aanvragers toch schijnen van het gewigt der zaak diep doordrongen, en niet zonder rijp beraad die belangrijke zaak ondernomen te hebben. Het vragen van 5 pct. voor renten en aflossing komt ons voor een waarborg te zijn voor den gunstigen uitslag der onderneming. Die vraag, komende van mannen, zoo geheel bekend met financiële aangelegenheden, bevestigt onze meening, dat de door het rijk toegezegde garantie van 4½ pct. voor divident en aflossing niet voldoende is.

»Het denkbeeld lacht ons toe, dat aan *eene* groote maatschappij de aanleg en de exploitatie van al de Nederlandsche spoorwegen zal worden toevertrouwd, en wij kunnen derhalve den wensch niet onderdrukken, dat de verwerping der aanhangige wetsvoordragt aan de regering de gelegenheid moge geven, om met de heeren *Wolterbeek c. s.* te onderhandelen, opdat aan die heeren koncessie worde verleend tot het daarstellen van eene algemeene Nederlandsche spoorweg-maatschappij.

»Het zou ontijdig zijn op dezen oogenblik, nu het lot der regeringsvoordragt nog onbeslist is, verder over die aanvrage uit te weiden. Wij eindigen daarom met het dringende verzoek, dat het

Uwe vergadering moge behagen, om, in aanmerking nemende, dat de verleende koncessiën, wat de rigting der wegen betreft, niet voldoen aan het beoogde doel, en buitendien geene genoegzame waarborgen geven voor den degelijken aanleg en de goede exploitatie van de Nederlandsche spoorwegen, het wets-ontwerp tot bekrachtiging dier koncessiën niet aan te nemen, en den Koning te verzoeken, het voorstel in nadere overweging te nemen."

— Men verneemt, dat het gekombineerd kollegie van het polderdistrikt Neder-Betuwe, zich tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend heeft, met een adres tegen de goedkeuring der verleende koncessie voor den Zuiderspoorweg, voor zoover de daarbij voorgedragen rivierovergangen betreft, en waarbij aanspraak op schadeloosstelling wordt voorbehouden.

— Door een gewenscht overleg tusschen de regering en de Rijnsp. maatschappij is de winterdienst zoo geregeld, dat, in verband met de postkardienst, die van Utrecht naar Emmerik zal worden daargesteld, het brievenvervoer eenigzins verbeterd, en ook de gemeenschap met Duitschland voor reizigers op goeden voet is hersteld. Men wacht slechts de goedkeuring der Pruiss. regering, om de alzoo gewijzigde winter-spoorwegdienst af te kondigen.

— Te Gorkum is in plaats van den tot burgem. benoemden heer *Viruly* tot weth. gekozen de heer *Boonzajer*, notaris.

— De heer *G. J. Sprenger* is door de Zeeuwsche Staten tot lid van Ged. Staten benoemd.

— Te Delft is een aantal getrokken geweren n°. 1 gereed, zoodat behalve de tirailleurkompagniën, thans ook de onderofficieren der inf. regementen van getrokken geweren zullen voorzien worden.

— De luit. van 't instruktie bat., *S. v. d. Star*, is naar Delft overgeplaatst.

— Te Harderwijk zijn in Oktober 425 manschappen aangekomen. Uit Marseille wacht men 40 man die aldaar zijn aangeworven.

— Na verdediging van Theses, is gister aan de hoogeschool te Leijden tot dokter in de regten bevorderd de heer *S. P. J. Kros*, geb. te Spaarnwoude. Vervolgens tot dokter in de geneeskunde de heer *W. Koster*, geb. te Boskoop, na openlijke verdediging van een akademisch proefschrift, bevattende drie door den schrijver waargenomen ziektegevallen.

— In den nacht van den 2. dezer is nabij Texel, in de Eyerlandsche gronden, weder een Holl. schoenerbrik gestrand, genaamd Maria, daags te voren van Amsterdam vertrokken met bestemming naar Triest. De bemanning heeft zich gelukkig op de Vliehorst gered.

Ook nabij Terschelling is tijdens den woedenden storm een Engelsche brik gestrand met steenkolen voor het Nieuwe Diep. In den hoogsten nood heeft de bemanning van de aldaar te huis behoorende loodsboot no. 1 tot drie malen toe het schier onmogelijke beproefd om de ekwipage, uit 9 man bestaande, te redden — en naauwelijks was haar dit gelukt, of de brik zonk weg.

Men verneemt ook, dat er Urker vischschuiten zijn vermist en vergaan, althans er zijn er enkele omgekeerd drijvende gezien. *Arnh. Ct.*

— Naar men verneemt, is door den advokaat mr. *R.* te Arnhem klagte ingediend bij den heer officier van justitie, tegen mr. *G. E.*, wegens een in het *Weekbl. van het Regt* geplaatst artikel, waardoor hij zich gehoond en beleedigd zoude achten.

— Te Arnhem is de telegrafist *Ris*, die ƒ 271,72⁵ uit 's lands kas heeft verduisterd, wegens vroeger gunstig levensgedrag, tot 3 jaar gevangenis en ƒ 30 boete veroordeeld.

— De aanhouding te Gouda heeft de policie nog niet verzekerd, dat zij den moordenaar van Reeuwijk in handen heeft. Integendeel zijn de bewijzen van schuld tegen den gearresteerde zoo weinig, dat nog met ijver de personen en de gestolen voorwerpen worden opgespoord.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 4 *Nov.*, 0,86 El.; + AP.81 7.. Gew. 7 d.
De Rijnhoogte te Keulen den 4. Nov. 7 voet 11 duim, 7 v. 9 d. Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gister waren aan de orde van den dag de beraadslagingen over het wetsontwerp tot

Bekrachtiging van eenige artikelen der verleende koncessie voor den aanleg en de exploitatie van de [illegible] Noorder- en Zuider-spoorwegen.

Die beraadslagingen werden geopend.

De heer *v. Hall* schetst in zijn inleiding de bezwaren, die deze diskussie zal opleveren, omdat [illegible] hoogst gewigtig is en zoovele lokale belangen er in betrokken zijn. Buitendien keuren velen de grondslagen van de voordragt af, maar zullen er zich mede vereenigen, omdat men toch spoorwegen moet hebben. Eindelijk moet hij tegen het ministerie spreken, dat hij zoo gaarne zou steunen. Maar hij ziet, dat het kabinet zijn programma slecht vervult: de verbetering van 't belastingstelsel wordt geheel vergeten, en de zaak der spoorwegen, men weet hoe zonderling de regering gehandeld heeft met de koncessiën, waaromtrent slechts eene stem van afkeuring opgaat, terwijl eene weifelachtigheid door de reg. in die zaak is betoond, die onbegrijpelijk is. Welke de reden is, dat bij de Zuider spoorwegkoncessie een derde koncessionaris moest gevoegd worden zal hij niet nagaan, maar zich tot het volgende bepalen:

1. Is bij hem eene grondwettige kwestie ontstaan, de vraag namelijk, of de raad van State over dit onderwerp wel is en moet worden gehoord. Leest men het ontwerp, zou dit het geval geweest zijn, maar hij beweert, dat de raad van State op dit ontwerp, zoo als het is ingediend, niet is gehoord, en dat dit ontwerp zelfs niet eens bij dat kollegie geweest is. Wel zijn vroeger de twee afzonderlijke ontwerpen aan den raad van State onderworpen, maar er is nu een veel meer uitgebreid ontwerp aanhangig, waaromtrent het oordeel van dat kollegie niet werd ingewonnen.

2°. Vestigt hij de aandacht daarop, of het niet wenschelijk zijn zou, om een zoo groot net van spoorwegen, door den Staat zelven te doen uitvoeren. Hij acht het gevaarlijk, die belangrijke zaak in een land als het onze, aan partikuliere handen over te laten. Tot staving van dat gevoelen beroept hij zich op al hetgeen zoo dikwerf gezegd en wat voorgevallen is nopens den Rijnspoorweg, en op hetgeen de min. van Binnenl. zaken nopens de onmagt van de regering, bij de beraadslaging over de policiewet op de spoorwegen, heeft te kennen gegeven. Hij vraagt, welk gebruik de min. van die wet tot hiertoe gemaakt heeft. Niet alleen over den Rijn-spoorweg, maar ook over den Antwerpschen spoorweg heeft hij klagten vernomen. Intusschen zijn al de plannen van de regering op dien laatsten spoorweg gevestigd. Terwijl deze toch grootendeels in handen van eene Antwerpsche direktie gesteld is, welk middel heeft men in handen, om die maatschappij te laten doen wat in het belang van het land noodig is? Bij de wet nopens de telegraphie is een geheel ander beginsel aangenomen. Wat nu de zaak zelve aangaat, men wil zoo spoedig mogelijk spoorwegen. Nu mag hij welligt eenigermate over de uitgestrektheid in gevoelen verschillen, maar hij is het eens, dat wij nu spoorwegen moeten hebben, vooral in het belang van het binnenlandsch verkeer. Maar juist als men dat doel had willen bereiken, had men zich aan het stelsel der Staatsspoorwegen moeten houden. Dan zou men spoediger dan nu spoorwegen hebben, en zoo men dadelijk met Staatsspoorwegen voor den dag was gekomen, dan zou men reeds goed aan het werk zijn. Zoolang de gunstige finantiële toestand duurt, had men 10, 15 à 20 millioen aan het werk kunnen besteden. Hij gelooft evenwel niet, dat men meer dan 10 mill. jaarlijks had kunnen verwerken. Op die wijze had men spoedig goede spoorwegen kunnen verkrijgen, en zij die dat verlangen, hadden daarop wel hunne aandacht mogen vestigen. Hij wijst er voorts op, dat de koncessionarissen nog geen geld voor de onderneming hebben, maar het moeten zoeken, en dat men zelfs onderhandeld heeft met koncessionarissen, die zelfs geen waarborgkapitaal hadden te storten. Zij moeten dus nog alles krijgen. Nu betoogt hij, dat om 78 mill. te krijgen een prikkel moet bestaan, en dat die ontbreekt, omdat men hier niet gaarne geld in spoorwegen geeft, en het geldelijk belang den prikkel kan wezen. Niemand zal toch beweren, veel min verzekeren, dat de Ned. spoorwegen juist eene uitzondering op den algemeenen regel zullen maken. In dat geval zal men hoogstens 5 pCt. erlangen, en dan kan men de Ned. 5 pCt., waarvan de rente duurzaam verzekerd is, tegen lageren prijs bekomen. Men zal dus geen geld verkrijgen. Het gevolg van een en ander is, dat het bedrag van gegarandeerde rente altijd veel hooger moet zijn, dan dat van de renten der staatsschuld. Hij heeft voorbeelden van spoorwegen, waarvan welligt 7 pct. zal te verkrijgen zijn, en desniettegenstaande valt het moeijelijk de aandeelen te plaatsen. Onlangs is door Amsterdamsche huizen eene koncessie aangevraagd, die de onderneming niet durven wagen met minder dan 5 pct. rentegarantie. Hij beschouwt dan ook den aanleg van spoorwegen te zijn uitgesteld als dit ontwerp wordt aangenomen. Voorts ontwikkelt hij, dat er geene enkele bepaling in het ontwerp voorkomt, waaruit het einde van den aanleg kan worden voorzien. Er komen wel bepalingen betrekkelijk het einde, maar niet nopens het begin in de koncessie voor. Neemt men dus de wet aan, dan worden de spoorwegen voor onbepaalden tijd uitgesteld.

Spreker zal thans de kwestie beschouwen uit het oogpunt van 's lands finantiën, en dan komt hij tot de jammerlijkste uitkomsten. »Men moet zich onafhankelijk maken van de O. Ind. baten, die zoo wisselvallig zijn," is steeds gezegd. De minste verwikkeling in Europa zou financiëie moeijelijkheden in 't leven kunnen roepen; en dan stelt men voor, om voor de spoorwegen uit te geven 28½ millioen, voor de doorgraving van Holland 18½ millioen en voor de emancipatie der slaven 15 millioen, te zamen 62 millioen. Voor rente garantie 3½ millioen jaarlijks, veel meer dan in het vorige jaar. De gewone Staats-uitgaven beloopen ruim 73 mill., de middelen slechts 60 mill., zoodat uit O. I. kassen 13 mill. moet worden bijgedragen. En dat bedrag wil men gedurende eenige jaren met 10 mill. vermeerderen behalve de 3½ millioen voor rentegarantie. En dat stelt men voor aan eene verg. die 's lands financiën onafhankelijk van de O.I. bijdragen verlangt. Niet op den minister, maar op de vertegenwoordiging zal de verantwoordelijkheid rusten. Hij berekent, dat 's lands uitgaven zullen worden vermeerderd tot een kapitaal van 100 mill., dat is nagenoeg het bedrag, dat de Staat jaren geleden heeft moeten opbrengen, om het bankroet te voorkomen. Hij acht dat onvoorzigtig. Wel wil hij groote offers voor de spoorwegen brengen, maar niet op eene zoo roekelooze wijze, waardoor de Staat zich voor de toekomst zoo zeer verbindt. Hij vraagt een beter middel voor aanleg van spoorwegen zonder de financiën van het land te bederven. Het stelsel van rente-garantie, zooals het hier wordt voorgedragen, behoort ter zijde te worden gesteld. Men zegt, dat er 80 millioen voor de spoorwegen noodig is. Men opene eene loyale konkurrentie. Men stelle de noodige voorwaarden en men geve die koncessiën uit aan serieuse solide mannen. Hij zal eindigen, omdat hij zich overtuigd houdt, dat veel van hetgeen hij hier spreekt eigenlijk nutteloos is, daar men op den voorgestelden voet de benoodigde kapitalen niet zal kunnen verkrijgen.

De heer *Begram* is ook een voorstander der Staats-spoorwegen, en zet dit gevoelen in het breede uiteen. Hij zegt, dat in ons vaderland wegens de talrijkheid en den uitmuntenden toestand der land- en waterwegen de behoefte aan spoorwegen welligt minder dringend zou kunnen worden geacht dan elders; intusschen komt het hem toch voor, dat men deze nieuwe gewrochten van 's menschen vernuft ook onder ons niet kan ontberen, en dat het dus pligmatig is geldelijke offers daartoe te helpen aanbrengen, en zelfs groote, maar van partikuliere ondernemingen wacht hij niet veel goeds. Het niet aansluiten van beide spoorwegen te Rotterdam, hoezeer ontwijfelbaar bedongen, en het staken van de nachtdienst naar Duitschland, evenzeer als de klagten over de bediening der spoorwegen in ons land, meermalen van verschillende zijden teregt of ten onregte aangeheven, kunnen ten voorbeelde strekken van nadeelen, aan gemis van regtstreeksch bewind van den Staat verbonden.

Waarom de spoorwegen dan niet regtstreeks door den Staat aangelegd en beheerd? Men zegt 1°. dat zij als partikuliere ondernemingen minder kostbaar en doelmatiger worden beheerd. Spr. antwoordt dat men voorbijziet dat aanleg en exploiteren van spoorwegen op zich zelven een zeer uitgebreid beheer opleveren: dat de maatschappij welke deze zaak onderneemt, zelve niets kan doen dan door tusschenkomst van anderen en evenzeer als het Rijk verpligt is hare voorzeker niet onbezoldigde bestuurders en ambtenaren bij een zeer formeel en min of meer omslagtig beheer aan te wenden. Ook wat den aanleg, het onderhoud en het beheer betreft zullen staatsambtenaren wel 't zelfde kunnen doen als partikulieren. 2°. Men zegt dat de ondernemingsgeest door koncessiën zou worden aangekweekt: ook indien de onderneming door het Rijk geschiedt zal dit het geval zijn. Dan wordt het aanleggen der werken en het leveren van alle benoodigdheden bij aanbesteding aan de vrije mededinging van het publiek overgelaten.

Al deze algemeene beschouwingen verkrijgen meerdere kracht wanneer, gelijk bij de tegenwoordige diskussiën, gehandeld wordt over het verleenen van zeer groote geldelijke bijdragen uit 's rijks kas, zoo door verstrekking van gelden tot uitvoering van werken al tot rente-garantie, bijdragen, die geacht kunnen worden de uiterste grens van ons staatsvermogen te bereiken, zoo niet te overtreffen.

3°. Laten wij ons, zegt Spr., ook niet in slaap wiegen door de hoop, dat de waarborg niet noodig zal zijn, ten gevolge van de ruime voordeelen die de onderneming zal afwerpen; kon men die met grond voorzien, waarom zouden dan die voordeelen niet door het Rijk zelf worden genoten? Maar zij die voor de toekomstige maatschappijen optreden, voorzien die niet, want hoe toch anders zouden zij een waarborg en wel tot zoo hoog bedrag en voor een zoo langdurig tijdsverloop als onmisbaar hebben gevorderd? Buitendien acht hij het toezigt van den Staat als weinig afdoende.

De heer *Schimmelpenninck van der Oye* verklaart, dat het uit den loop zijner rede blijken zal, dat hij zich in meer dan een opzigt met de gevoelens van den eersten redenaar kan vereenigen. Hij behandelt twee punten vooraf: 1°. Het bezwaar nopens den Raad van State, hij is daaromtrent wel niet zoo peremptoir als de heer *van Hall*, maar hij deelt dat bezwaar toch ook; 2°. De koncessionarissen: hij moet zeggen dat hij die van de Zuiderlijn niet kent, en dat hij aanneemt, dat zij even eerlijk en deugdelijk zijn als die van de Noorderlijn. Maar het gebeurde met de vraag *Suermondt* heeft hem bevreemd. Hij vindt ook nog een prealabel bezwaar daarin, dat men de wet moet aannemen of verwerpen zoo als zij ligt. Daarom moet hij nu reeds om zijne konklusie te regtvaardigen in eenige bijzonderheden treden, en wel over drie hoofdpunten als: 1. over de kontrakten; 2. over de rigting, en 3. over hetgeen Spr. verlangt.

Ad 1um. Hier heeft Spr. een bezwaar, dat men namelijk met twee maten meet. De hoofdbedenking bij de Noorderlijn was toch het leggen van eene brug te Zutphen, en nu heeft men zoo onvoorwaardelijk ten aanzien van de Zuiderlijn omgekeerd gehandeld. Hij wijst ook op de voordeelen voor de aandeelhouders, die in de beide lijnen verschillen, waaruit hij ook afleidt, dat er met twee maten gemeten wordt.

Ad 2um. Wat de rigting betreft, heeft spr. ook onderscheidene aanmerkingen. Nopens de zuiderlijn vraagt hij, of het beter ware geen brug maar een dam over het Sloe te leggen. Wat de noorderlijn aanbelangt, treedt hij in vele bijzonderheden tot aanprijzing van een gedeelte der ontwerpen van den heer *Dull*. Spr. wilde de Noorderlijnen meer gekoncentreerd hebben in stede van een omweg over Drenthe te maken. Wat kan, vraagt hij, Drenthe voor het vervoer opleveren? Turf en veenstokken; gezwegen nog, dat men negen of tien maanden van het jaar eene kortere gemeenschap met Amsterdam heeft dan men nu zou verkrijgen.

Over het adres van den Amst. Raad sprekende, zegt hij met pijnlijken indruk den toon en inhoud van dit adres te hebben opgemerkt, daar het den schijn heeft alsof Amsterdam hier gebiedend zou kunnen optreden, alsof wij nog twee eeuwen vroeger waren. Spr. heeft verder bezwaren tegen de lijn van Arnhem op Venlo, en tegen de vele bruggen, terwijl Rotterdam reeds met Antwerpen verbonden is, al heeft het ook natuurlijke voordeelen in 't Zuiden bij Amsterdam vergeleken.

Wat Spr. verlangt? Hij wenscht eene meer beperkte rigting, die geheel voor 60 millioenen tot stand zou kunnen worden gebragt. Buitendien zou hij de doorgraving van Holland op zijn smalst willen behouden, en dan ook even regtvaardig de doorgraving van den hoek van Holland, voorts spoorversmalling enz. Van de door hem vermelde som van 60 millioen zijn nu 22½ en in het volgend jaar 17½ (van de opgave van de vermoedelijke koloniale baten van het loopend jaar) dus te zamen 40 millioen in kas. Rekent hij nu maar op 10 millioen koloniale baten in volgende jaren, dan wil hij 10 millioen 's jaars gedurende 7 jaren voor al die opgenoemde werken van staatswege uitgeven. Zoodoende kan men na zeven jaren andere zaken ondernemen, b. v. afschaffing van belastingen. Hij stelt ten slotte voor de volgende wet:

Art. 1. Er worden van staatswege twee spoorwegen aangelegd, als:

a. van Vlissingen over Middelburg, Breda, 's Hertogenbosch, Venlo en Maastricht;

b. van Arnhem over Zutphen naar Rheine, met vertakkingen van Zutphen op Deventer naar Zwolle, Meppel naar Leeuwarden, links naar Harlingen, regts naar Groningen.

Art. 2. In 7 jaren tijds zullen daartoe 60 millioenen guldens worden besteed."

De heer *v. Voorthuysen* vangt met eenigen schroom aan te spreken, omdat hij de tegenwerping verwacht, in deze zaak niet geheel onbevooroordeeld het woord te voeren. Maar, daar hij diep doordrongen is van de noodzakelijkheid van den aanleg van spoorwegen in ons Vaderland, acht hij het zeker pligt de redenen te kennen te geven, waarom hij niettemin zijne stem aan deze voordragt zal moeten onthouden. Hij weet, dat men hem zal tegenwerpen, dat hij de zaak wenscht te verdagen, dat men hem van vooringenomenheid tegen hen, die aan het hoofd van het Bestuur zijn geplaatst, of tegen de koncessionarissen zal beschuldigen, dat men hem zal te gemoet voeren: gij pleit voor lokale belangen, welke beschuldiging ook dengenen te wachten staat, die een voorzigtig beheer onzer financiën in het oog wenscht te houden. Maar juist omdat hij onder zoo menige verdenking staat, verheugt het hem te meer, dat hij reeds lang voor dat deze regering is opgetreden, dezelfde gedachte heeft gehad en geuit over den aanleg van spoorwegen in ons vaderland; die gedachte neemt alle beschuldiging, hetzij tegen de regering, hetzij tegen de koncessionarissen, weg. Sterker dan hij het vermag, is zijn gevoelen ontwikkeld door den vorigen spreker, een gewezen minister van financiën, een gewezen minister van binnenlandsche zaken, een man, wiens rijke ondervinding tot waarborg strekt van een wel doordacht oordeel. Hij doet hulde aan al hetgeen door dien Spr. is gezegd, slechts eenige punten wil hij er bijvoegen. Steeds pleegt men hoog op te geven van de voordeelen, die eene onderneming van partikulieren heeft boven die van den staat. Daartegen staat echter het voorbeeld van Pruissen, waar de aanleg van regeringswege 17 ton per geographische mijl, van partikulieren 18½ ton heeft bedragen. Ook moet hij tot de regering vooral deze vraag rigten, welke hare gedachte is over de betrekking tusschen den opzigter, die zorgt voor de dienst, tusschen den kontroleur, die er voor zorgen moet, dat de Staat niet te veel heeft bij te passen, en het bestuur der Maatschappij, dat tusschen een verschillenden aandrang wordt heen en weder geslingerd? Neen, hij wil den aanleg van spoorwegen niet vertragen, weinigen hebben meer dan hij het denkbeeld toegejuicht, dat een land van spoorwegen behoort voorzien te zijn, dat zijn rang wil innemen onder de volken en prijs stelt op vooruitgang. Noode heeft hij het uitstel van eenige weken in de vorige zitting toegestaan: alleen dreef bij hem dit denkbeeld boven, dat de regering, nu de oorlog voorbij was, in de gelegenheid zou gesteld zijn al de van verschillende zijden aangevoerde bezwaren uit den weg te ruimen en hare plannen te verbeteren. Maar zal ik, vraagt Spr., nu uit zucht dat spoedig spoorwegen zullen tot stand komen, den eersten weg den besten aannemen, die daartoe kan leiden, hetgeen echter zeer onzeker is, gelijk reeds vroegere Sprs. hebben aangetoond, zonder te onderzoeken of uwe voordragt op een goed beginsel steunt, uit vrees dat welligt anders geene spoorwegen komen zullen? Die vrees echter, ik moet het zeggen, is ongegrond, en het bewijs daarvan is het tal van aanvragen, bij deze Kamer ingekomen. Zal ik nu aan mijne meening een offer brengen om de zaak toch maar tot stand te doen komen? Neen, om tot een ander gevoelen te worden overtuigd, mag ik eischen dat andere stellige meeningen in plaats van de mijne worden gesteld.

Spreker stelt zich nu de vraag voor, of de regering bij het ontwerpen van hare voorstellen van een vast beginsel is uitgegaan, een bepaald hoofddoel heeft voor oogen gehad. Die vraag beantwoordt hij ontkennend, en daartoe beroept hij zich op onderscheidene zinsneden in de stukken, van de zijde der regering ingediend, voorkomende. In de memorie van beantwoording van de Noorderlijn en in de memorie van toelichting van de Zuiderlijn, leest hij wel dat de regering havens heeft willen vereenigen ter bevordering van het binnenlandsch verkeer en de snelheid van gemeenschap, maar beantwoordt de koncessie aan deze vereischten? Neen, het blijkt veeleer dat de regering, als het ware een proef heeft willen nemen om met haar stelsel te slingeren. De aanmerking tegen de voorgestelde rigting zal hij thans echter, na het adres van de kamer van koophandel van Sneek, na dat van de Staten van Friesland en na de woorden van de heer *Sloet* en *Reuchlin* zelve, niet herhalen: deze laatste zullen toch wel niet geacht worden zijne opinie in verdenking te brengen. De havens in een middelpunt van Duitschland te vereenigen, zegt de regering. Maar waar zal dat middelpunt moeten zijn? Zou het niet het geschikst zijn in dat gedeelte van het land waar de grootste steden het digtst bij elkander gelegen zijn, waar zich ook de hoofdstad van het rijk bevindt, die in de meeste andere landen het middelpunt uitmaakt? Zou zoodanige stad geen geschikt middelpunt zijn, die 250,000 zielen telt, en waarvan men dus verwachten kan dat zij den spoorweg voldoende zal voeden? En wat is het beginsel, waarvan de regering uitgaat? Zij gaat het geschiktste middelpunt voorbij, laat de groote koopstad ter zijde, laat de groote koopstad in een staat van afzondering. Hij wenscht hier nog eene andere vraag aan de regering te rigten, namelijk deze, of het later onderzoek, naar den Noorderlekdijk ingesteld, het gevoelen van de gekommitteerde Staten van Utrecht van 1761 bevestigd heeft. Maar is het de regering dan zoo onverschillig waar zich dat middenpunt zal bevinden? Men hoore den gemeenteraad van Amsterdam zelven in zijn adres, waarin hij zegt, dat de beste verbinding die is, waardoor geen gedeelte van het land wordt uitgesloten, waar het noordelijk en oostelijk zoowel als het westelijk en zuidelijk deel elkander in een middenpunt, in het hart des lands gelegen, ontmoeten, en zich ter bevordering van den handel en de nijverheid langs alle kusten uitstrekt. Amsterdam vraagt niet iets, dat strijdig is met het algemeen belang, maar alleen dit, dat het grootste gedeelte van het Rijk niet aan het andere deel worde opgeofferd. En welke zijn nu de redenen, waarom de regering gemeend heeft de aansluiting van de Noorderlijn aan een middenpunt te laten varen en dat dit moet plaats hebben bij eene stad, meer aan de grenzen gelegen? De voordeelige rigting langs den IJssel, zegt de regering, maar daartegenover staat, dat het voordeel van een weg naar het middenpunt geheel wordt uit het oog verloren en geheel wordt voorbijgezien. Het voordeel dat Deventer en naburige steden zouden genieten, wanneer zij de materiëlen voor hunne fabrijken regtstreeks van den Rijn ontvingen; de weg van de Noordelijke provinciën naar den regter-Rijnoever zal er door bevorderd worden, zegt de regering; doch de regering vergeet hier, dat de regter-Rijnoever niet behoort tot het binnenlandsch verkeer, maar is buitenlandsch verkeer, en dat, zegt zij op verschillende plaatsen in hare stukken, doet hier niets ter zake. De groote Nederlandsche havensteden zullen met Belgie vereenigd worden, zegt de regering, maar is Amsterdam geene groote havenstad, of is zij niet welligt de grootste? — Spr. betoogt vervolgens uit onderscheidene plaatsen de tegenstrijdigheid, die er bij de regering heeft bestaan en die het onmogelijk maakt, te veronderstellen, dat zij van een vast beginsel zoude zijn uitgegaan. Hij doet ook uit verscheidene zinsneden in de brochures van de heeren *Sloet* en *Reuchlin* zien, dat deze heeren zelven Utrecht niet slechts als een geschikt, maar als het eenig geschikte middenpunt beschouwden. Daarna bespreekt hij de rivierovergangen en betreurt het, dat de regering bij haar voornemen is gebleven om een brug over den Moerdijk te leggen, hetgeen, zoo zijne inlichtingen juist zijn, zeer belemmerend moet zijn voor de scheepvaart. Ook voor eene goede verdediging zijn de voorgestelde lijnen niet de geschiktste, hetgeen hij mede op het gezag van deskundigen ontwikkelt.

Spr. komt alzoo tot de konklusie, dat de voordragt niet beantwoordt aan het doel, dat de regering zelve daarvan heeft voorgesteld, dat Utrecht als middenpunt had moeten worden aangenomen; dat de regering heeft voorgedragen een onnut en kostbaar plan, dat niet raadzaam is op een oogenblik, dat nog zoo vele belastingen worden geheven, wier afschaffing door den min. van Finantiën zelven in zijne rede bij gelegenheid van de aanbieding der begrooting voor 1860 wenschelijk is geoordeeld.

Heden voortzetting der beraadslagingen.

KOPENHAGEN, 1 November.

Het gebeurde in de jongste zittingen van den Rijksraad komt op het volgende neder: Bij de konstitutie van 1855 is bepaald, dat Denemarken in de algemeene uitgaven zal bijdragen 60%, Sleeswijk 17% en Holstein 23%. Holstein zich echter overbelast achtende, heeft de koning bij patentbrief van 23 Sept. ll. dat gedeelte der grondwet opgeheven verklaard en het aandeel van dat Hertogdom op 21 pct. bepaald, en is ter regeling der daaruit te volgen wijziging in de verdeeling een wetsvoorstel den rijksraad aangeboden. Ieder vond 's konings besluit billijk, daar de Holsteinsche bevolking slechts 21 pct. bedraagt van die des geheelen rijks. De konstitutie echter schrijft voor, dat voor elke verandering in hare bepalingen de toestemming van een aantal raadsleden noodig is, dat nu, wegens de uitsluiting der Holsteinsche leden, niet bijeen kan komen. Om hierin te voorzien is bij de tweede lezing van het wetsontwerp een amendement voorgesteld om het 't karakter eener wijziging in de konstitutie te ontnemen, en het tot additionele bepaling te maken. Dit is bijna eenpariglijk aangenomen, doch bij derde lezing heeft de president het geamendeerd en het oorspronkelijk ontwerp beiden verklaard te zijn eene wijziging in de konstitutie, en dat dus boven de omschreven bepaling er op van toepassing was: welke hij in dien zin interpreteerde, dat men het getal raadsleden, wier votum vereischt werd, moest bepalen na aftrek der uitgesloten Holsteinsche leden. De ministers die zich met het amendement hadden vereenigd, schaarden zich nu aan zijn kant, daardoor toonende, hoe aangenaam het hun zou zijn dat de konstitutie met 45 stemmen in plaats van 60 zou kunnen worden veranderd. Eene hevige oppositie ontstond nu, en het ontwerp ware zeker verworpen, hadde de heer *Hall* niet verklaard, dat het ministerie er geen antecedent van zou maken voor wijzigingen in de konstitutie.

WEENEN, 2 November.

De reis van den aartshertog *Ferdinand Max* naar Brazilië zal zes maanden duren. Volgens een bijna algemeen verspreid gerucht zou de aanleiding er toe te zoeken zijn in de ontevredenheid, waarmede de aartshertog het regeringstelsel beschouwt. De prins moet niet genegen zijn de betrekking van goeverneur-generaal van Venetië te aanvaarden.

Ondanks alle besparingen en een ruim bedrag der inkomsten is het deficit over 1858 36 millioen. In dit jaar zijn de interessen der staatsschuld met ten minste 15 millioen vermeerderd. Het verlies door den afstand van Lombardije kan op 10 millioen geschat worden. Voor rentegarantie van spoorwegen zal in 1860 5 millioen meer noodig zijn dan vroeger. Men zal dus in 1860 36 millioen meer noodig hebben.

BERLIJN, 8 November.

De prins-regent is heden in gezelschap van den prins *van Oranje*, prins *Frederik Wilhelm* en prins *Albert* naar Grunewald vertrokken tot het houden der Hubertsjagt.

Uit Kassel wordt gemeld, dat het voorstel van den afgevaardigde *Herlein* ten gunste der wederinvoering der grondwet van 1831 alle kans heeft van aanneming in de Tweede Kamer. De Eerste Kamer zal het echter waarschijnlijk verwerpen, daar die wet slechts éène Kamer kent, en zij dus bij aanneming haar eigen doodvonnis zou uitspreken.

LONDEN, 8 November.

De *M. Post.* schrijft, dat de koning van Sardinië Toskane, Modena en Parma aannemen en zijn oudsten zoon tot goeverneur dier gewesten benoemen zal, behoudens nadere goedkeuring van dezen maatregel door de groote mogendheden. Het blad voegt er bij, dat dit hoogst noodzakelijk is, om de rust in Italië te bewaren.

Hetzelfde blad zegt, dat lord *Russell* voor een paar dagen tot de Fransche regering eene depêche heeft gerigt, waarin de voorwaarden zijn opgegeven onder welke het kabinet aan het kongres zal dee nemen.

Het blad bespreekt verder heden de aanvallen, door den heer *de Montalembert* in den *Correspondant* tegen de Engelsche staatslieden gerigt, en zegt, dat zij even weinig waarde hebben als de eenigen tijd geleden door hem aangeheven loftuitingen over Engelands instellingen. Het blad ziet in die taal van den heer *de M.* slechts een bewijs van de valsche stelling waarin de verdediger van Rome's instellingen zich bevindt, en zegt, dat in Europa bezwaarlijk een tweede persoon te vinden ware die, met even veel talent toegerust, zoo weinig invloed op de opiniën en de houding zijner medeburgers uitoefent.

Uit Mexiko schrijft men van een grooten veldslag nabij Leon, tengevolge waarvan generaal *Woll* die stad in bezit heeft genomen, om haar echter dadelijk te verlaten en zich, zonder slag of stoot, van San Luis Potosi meester te maken. Verder meldt men, dat generaal *Castillo* de stad Jalapa heeft bezet, om haar tot basis van *Miramon's* operatiën tegen Vera Cruz te maken. *Miramon* zelf maakte zich gereed om het bevel der expeditie op zich te nemen. Na te Mexiko een vice-president met het beheer der politieke zaken belast te hebben.

PARIJS, 3 November.

Het artikel van den heer *de Montalembert* zal wel vervolgd worden, doch waarschijnlijk, met het oog op het vroeger gebeurde, niet tot eene veroordeeling aanleiding geven.

Tusschen graaf *Walewski*, lord *Cowley* en prins *Metternich* hebben in de laatste dagen herhaaldelijk bijeenkomsten plaats gehad.

Omtrent de te Rome in te voeren veranderingen verneemt men, dat zij op het volgende zullen neêrkomen: reorganisatie der geregtshoven, der gemeentebesturen en van het administratief personeel, dat, met uitzondering van ministers, nuncii en internuncii, uit leeken zou bestaan. Eenige versleten wetten zullen worden opgeheven. Vooral dit heeft veel moeite gekost.

ADVERTENTIEN.

50JARIGE HUWELIJKSVEREENIGING
van CORNELIS STEENBEEK
en
HELENA STOEDER.
Utrecht, 5 November 1859.

*** Getrouwd:
A. F. DEENEN
en
H. VAN GROENINGEN.
Harmelen, 3 November 1859.

*** Heden overleed, na een langdurig lijden, in den ouderdom van 59 jaren, Mejufvrouw ALETTA GEERTRUIDA TER VEER, ten huize van hare Tante, Mejufvrouw *J. P. Lens.*.
Utrecht, 3 November 1859.
Eenige kennisgeving.

CONCERT.

*** **STRIJK ORCHEST van de Veld-Artillerie**, onder directie van den Heer RUDERSDORFF, op heden Zaturdag avond 5 Nov. ten huize van F. RIKKERS, in het Wed.
Aanvang ten 8 ure.

Alle avonden Soirées Musicales et Chantantes

in het Beijersch Bier- en Koffijhuis *DOCTRINA*,
Aanvang ten 7 uur. Choorstraat bij G. DE BOER.

*** Die iets te vorderen heeft van — verschuldigd is aan — of onder zijne berusting heeft, behoorende tot de nalatenschap van den Hoog Eerwaarden Heer J. HARTMAN, in leven R. K. Deken en Pastoor te Utrecht, aldaar onlangs overleden, gelieve daarvan opgaaf of betaling te doen vóór den 15. November 1859, ten kantore van den Notaris BORRET, te Utrecht.

Kosteloos. Bij vonnis der Arrondissements Regtbank te Utrecht van 26 October 1859, is ADRIäNA GERARDINA DE VRIES, buiten beroep, wonende aldaar, ter zake van krankzinnigheid gesteld onder Curatele.
De Procureur voor den verzoeker occuperende,
Mr. D. J. H. VAN EEDEN.

Houtveilingen te Jutphaas.

*** *Op Vrijdag 11 November* 1859, 's morgens ten 9 ure, *op het Kerkhof, op Wijnestein en Stormerdijk*, zware **Sparren en Wilgen Boomen.**

Op Woensdag 23 November 1859, 's morgens ten 10 ure, *in het Brughuis*, circa 120 bunders **Hoepelhout, Teen en Elzenhakhout.**

Op Dingsdag 29 November 1859, 's morgens ten 10 ure, *op Oudegein*, extra zware **Populieren, Iepen, Eiken, Wilgen**, enz.

Op Dingsdag 27 December 1859, 's morgens ten 9 ure, *op Plettenburg*, 200 schoone, zware **Schietwilgen.**

Alles te bevragen ten kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN te Utrecht.

HOUTVERKOOPING

op de

Ridderhofstad Moersbergen, onder Doorn.

*** Op Dingsdag den 15. November 1859, te beginnen des morgens ten 9 ure *precies*, zal, op *Moersbergen*, onder Doorn, bij en langs het **hout** worden verkocht:

Een welgewassen **Sparrenbosch**, groot ruim $5\frac{1}{2}$ bunder, eerst in 4 percelen en daarna in massa.

voorts

staande en gehakte **Dennen, Sparren Werkhout, Sparren Juffers**, geschikt voor telegraafpalen, Deksparren, Rekhouten, groene en drooge **Takkenbossen**, enz., te zamen ruim 200 perceelen.

Informatiën te bekomen ten kantore van den Heer H. J. VAN MARIENHOFF, te Wijk bij Duurstede.

HOUTVERKOOPING.

*** Op Donderdag 24 November 1859, des morgens ten 10 ure, op de Hofstede *Boschlust*, onder Woerden, ten overstaan van den Notaris W. A. VAN ZIJST, van: Eene partij zware **Wilgen, Populieren en Essen Boomen**, mitsgaders $5\frac{1}{2}$ bunder **Hoephout** en $3\frac{1}{2}$ bunder **Elzen en Esschen Hakhout.** Dag van betaling 1 Augustus 1860.

HOUTVERKOOPING

OP

Nieuw-Ameliswaerd.

*** Op Maandag den 28. November 1859, des morgens ten 10 ure, zal, op het Buitengoed *Nieuw-Ameliswaerd*, onder Bunnik, publiek worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij zware, gave **Iepen en Eiken Boomen**, geschikt voor werkhout en Bergroeden; onderscheidene perceelen zwaar **Eiken, Elzen en Esschen Hakhout**, alsmede **Knootwilgenhout**, drooge **Takkenbossen, Spanen en Stommels.**

Nader onderrigt bij den Tuinbaas op *Nieuw-Ameliswaerd*, of ten kantore van den Heer H. J. VAN MARIëNHOFF, te Wijk bij Duurstede.

*** Op Zaturdag 10 December 1859, 's avonds ten 5 ure, zal te Utrecht, achter St. Pieter, F 363, worden geveild:

Een aanzienlijk HEERENHUIS met Koetshuis en Stal, Erf en Grond, te Utrecht achter St. Pieter, op den hoek van het St. Pieterskerkhof, wijk F 361, kadastraal, sectie B no. 155. Huis, Erf en Stal, groot vijf roeden 60 ellen. Het Huis bevat, behalve marmeren Voorhuis en Gang, ruime verwulfde Kelders en groote Zolders, onderscheidene Zalen en Vertrekken, de meesten en suite, behangen en geplafonneerd, en voorts alle vereischte gerijfelijkheden; het is dadelijk te aanvaarden. Het Koetshuis en de Stal met goeden Hooizolder, is verhuurd tot 1 Mei 1860. Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN te Utrecht.

*** **Te KOOP** een HUIS, beneden, vijf Kamers, Keuken, Kelder, Zolder, Plaats met Tuintje en Bergschuur; boven, aparten opgang, drie Kamers met Alcove, Keuken, Kelder, Zolder met Domestieke- en Provisie Kamer, nabij de Weerdbarrière, zeer vrolijk en ruim uitzigt.

Te bevragen aan het Bureau dezer Courant.

*** Een **WAGENMAKERSKNECHT**, werk begerende, kan zich vervoegen bij C. v. TOON, Mr. Wagenmaker te Lopik, mits bewijzen van goed gedrag kunnende overleggen. Brieven franco.

OESTERBERIGT.

*** De ondergeteekende berigt bij deze, dat hij heden ontvangen heeft een extra partij buitengewoon groote TEXELSCHE en ZEEUWSCHE OESTERS, die vet en blank zijn, alsmede fijn gemalen *Leng, Rondvisch, Paling in 't zuur, Bergsche Anchovisch, gemarineerde* en *Bootsmans Winterharing, Malaga Citroenen* en fijne *Engelsche Bieren.*

Vischmarkt, het 2de Huis. H. J. REINKE,
van de Servetsteeg, N°. 128. vroeger *H. Koenders.*

*** Een ieder haaste zich, om de in dit saizoen te verwachten Jicht en Rhumatiek tijdig af te weeren door het gebruik der **ABSHAUBBIN'S of ANTI-RHUMATISCHE WATTEN.** Het is een doelmatig, gemakkelijk aan te wenden, en vooral weinig kostbaar middel, dat stel ig en zeker binnen weinig tijds verlichting van pijn brengt en na eenigen tijd volgehouden te zijn, volkomen geneest. De ondergeteekende heeft reeds een menigte brieven en attesten in zijn bezit, der gelukkige uitwerking van dit nog zoo kort bekend gemaakt hulpmiddel, waarmede eene proef te nemen, onder ieders bereik valt, daar de prijs dezer teregt genoemde WONDER-WATTEN voor niemand, die zijne gezondheid lief heeft, een hinderpaal zijn kan. Slechts 25 Cts het vel met eene aanwijzing hoe er mede te handelen, geteekend door den Hoofddepothouder A. BREETVELT Az. te Delft, die ook heeft gezorgd, dat ze door het geheele land te verkrijgen zijn, in de onderstaande Dèpôts:

te Utrecht uitsluitend bij	W. J. v. Meekren, Zeijst.
A. J. van den Berkhof, en	Gebr. Bruning, Mijdrecht.
M. J. C. Ham.	J. Vlaanderen, Breukelen.
Blancke & Kloek, Wijk bij Duurstede.	H. v. Schuppen, Veenendaal.
	W. C. Veldhuijzen, Laren.
Philip Meijer. Amersfoort.	C. M. G. Blancke, Culemburg.
Gebr. van Dijk, Soest.	En meer bekende Dépôts.
Gebr. van Dijk. Baarn.	

OESTER BERIGT.

*** A. VAN BROEKHUIJZEN, Lijnmarkt te Utrecht, heeft heden aangekregen, een extra partij groote versche **Texelsche Oesters**, à *f* 1,50; dito **Zeeuwsche** à *f* 1,20 en **Engelsche** à *f* 2,50 per 100. Welke voortdurend dagelijks versch te bekomen zijn.

Verder beste fijnzoute, gemarineerde en Bootsmans *Winterharing*, beste gebeukte *Leng* en *Rond Stokvisch*, opregte *Bergsche Anchovisch*, *Engelsche Bokking*, *Paling* in het zuur, *Sardines à l'huile*, *Kreeften* in bussen, *Citroenen*, *Limoensap*, en alle soorten van *Minerale Wateren*, echt *Pilnauer* en *Fredrikshaller Bitterwater*, en fijne *Engelsche Bieren.*

MARKTBERIGTEN.

AMERSFOORT, 4 November.

Tarwe van *f* 8.25 tot *f* 9.30. Rogge van *f* 6.25 tot *f* 7.00. Boekweit van *f* 5.40 tot *f* 6.35 het mud. Aardappelen van *f* 1.70 tot *f* 2.90. Hoenderenijeren van *f* 3.00 tot *f* 3.30 de 100 stuks. Boter van *f* 0.99 tot *f* 0.05 het Ned. pond.

AMSTERDAM, 4 November.

Tarwe in een doen; 129 ℔ j. Vries. *f* 265; 127 ℔ j. b. Pools *f* 295. Rogge prijh.; 118 ℔ Petersb. *f* 175 bij partij; 118 ℔ dito *f* 177; 123 ℔ Pruiss. *f* 198. Gerst en Haver zonder handel. Boekweit onveranderd; 117 ℔ Vries. Zaad *f* 194 zeilende.

ARNHEM, 4 November.

Oude Weit van *f* 9.40 tot *f* 11.20. Nieuwe Weit van *f* 8.10 tot *f* 10.50. Rogge van *f* 6.80 tot *f* 7.75. Boekweit van *f* 5.75 tot *f* 6.00. Garst van *f* 5.00 tot *f* 5.25. Zware Haver van *f* 4.50 tot *f* 5.00. Ligte Haver van *f* 3.25 tot *f* 4.00. Paardenboonen van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Aardappelen van *f* 1.80 tot *f* 2.70 Boter per Ned. pond van *f* 0.94 tot *f* 1.00. Appelen van *f* 3.00 tot *f* 6.00. Peren van *f* 0.00 tot *f* 0.00.

SCHIEDAM, 4 November.

Granen. Verkocht: Rogge 145 ℔ Pernau *f* 200 3/m.; 146 ℔ Coursche *f* 188 6/w. Gerst, 128 ℔ Libau *f* 191 3/m.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 13.50 Jenever. id. *f* 19.00. Amst. proef *f* 20.25. Alles zonder de belasting. Spoeling per Ketel *f* 1.00.

STRAAT-VERLICHTING.

N.°	GAZ-VERLICHTING. Aansteken.	GAZ-VERLICHTING. Blusschen.	OLIE-VERLICHTING. Aansteken.	OLIE-VERLICHTING. Blusschen.
6	6 uur.	4 uur.	8 uur.	4 uur.
7	9 „	4 „	Geen licht	
8	Geen licht.	„ „	idem.	„ „
9	idem.	„ „	idem.	„ „
10	idem.	„ „	idem.	„ „
11	idem.	„ „	idem.	„ „
12	$5\frac{1}{2}$ uur.	$7\frac{1}{}$ uur.	idem.	„ „

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Opmerkingen.
			N ℔.						
4	2	zo.	1.0	744.49	48.2	— 0.4	0.89	0.4	Betr.; regen.
	10	z.	2.5	41.26	53.2	+ 10.3	0.93	1.3	Zwaar bew.
5	-	w.	14.0	43.64	49.6	+ 6.7	0.81	0.5	Idem.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 4 November 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{15}{16}$	$63\frac{7}{8}$
dito dito	3	„	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{1}{2}$	$76\frac{1}{2}$
dito dito	4	„	$97\frac{1}{4}$	$97\frac{7}{8}$	$97\frac{3}{8}$
Amortisatie-Sindikaat.	$3\frac{1}{2}$	„	$94\frac{5}{8}$		
Handelmaatschappij.	$4\frac{1}{2}$	„	$126\frac{1}{4}$		
Oost-Indische Leening	4	„	$96\frac{3}{4}$		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$51\frac{3}{4}$	$51\frac{1}{8}$	
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$31\frac{3}{8}$	$31\frac{1}{2}$	$31\frac{3}{8}$
Obligatien	3	„	$43\frac{1}{2}$		
Binnenl. Schuld	3	„	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{1}{8}$	$40\frac{13}{16}$
Amortisable			$10\frac{}{8}$		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{4}$	$43\frac{5}{16}$	
dito 1856/59	3	„	$41\frac{7}{8}$	$41\frac{15}{16}$	
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	$103\frac{7}{8}$		
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	$101\frac{}{4}$		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$85\frac{7}{16}$	$85\frac{1}{2}$	
Certifikaten 1840	4	„	$80\frac{13}{16}$		
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	$80\frac{11}{16}$		
dito 5e Serie	5	„	$89\frac{15}{16}$	$90\frac{}{16}$	$89\frac{15}{16}$
dito 1855 6e Serie	5	„	$99\frac{5}{8}$	$99\frac{3}{4}$	
dito Adm. te Londen	3	„	$64\frac{1}{8}$		
Inschrijv. in Assign.	6	„	61		
Certifik. van Assign.	6	„	$61\frac{3}{4}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			$157\frac{1}{2}$		
Obligatiën	4	pCt.	$77\frac{3}{4}$		
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	„	$101\frac{3}{8}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C°.*	5	pCt.	62		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$53\frac{3}{16}$	$53\frac{3}{16}$	$53\frac{1}{2}$
Oblig. Rente Am..	5	„	$72\frac{13}{16}$	73	73
dito dito Nat. 1854.	5	„	$57\frac{1}{8}$	$57\frac{7}{16}$	$57\frac{5}{16}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$28\frac{7}{16}$	$28\frac{}{16}$	$28\frac{9}{16}$
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100.	5	pCt.	$99\frac{1}{2}$		
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855.	1	„	$14\frac{9}{16}$	$14\frac{15}{16}$	
Venez. Oblig.	3	„	$26\frac{3}{4}$	$27\frac{1}{8}$	$26\frac{3}{4}$
Grenada, Oblig.	$3\frac{1}{4}$	„	15	$15\frac{1}{16}$	
Mexiko, Obl.	3	„	$20\frac{1}{2}$	$20\frac{5}{8}$	$20\frac{9}{16}$
N-.Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	$79\frac{15}{16}$	$80\frac{1}{4}$	80

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 264 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Donderdag 27 October.

De heer *v. Geuns* antwoordt den Voorz. dat het hem wel bekend was, dat een advies van den kameraar heeft voorgelegen betreffende de kosten der fabriekage, en hij er ook kennis van heeft genomen; hij wil dat stuk hier niet beoordeelen, doch wenschte alleen te zeggen, dat daardoor z. i. zijne bedenking niet is opgeheven, dat in de memorie v. toel. de begrooting vollediger behoorde te zijn toegelicht. De begrooting behoorde door de memorie v. toel. voldoende te worden toegelicht, zonder dat het noodig zij tot andere stukken die ter sekretarie zijn gedeponeerd de toevlugt te nemen. Wat verschillende Sprekers omtrent de bijlage hebben aangevoerd heeft Spr. niet overtuigd, dat B. en W. er aan gebonden zijn; de Voorz. heeft dan ook Spr's. gevoelen gedeeld. Wat de heer *de Muralt* heeft aangemerkt heeft Spr. ook niet kunnen overtuigen. De heer *de Muralt* erkent zelf, dat men geen amendementen op de bijlagen kan voorstellen, maar dan moet hij ook tevens erkennen, dat zij geen integrerend deel van de begrooting uitmaken. Spr. zal hetzelfde voorbeeld bezigen als dat lid; in de bijlage no. 9 is uitgetrokken een bedrag van *f* 1000 voor teekenen, handwerken en gymnastiek; nu merkt Spr. aan, dat men van de onderdeelen niet buiten noodzakelijkheid zal afwijken, maar indien nu in den loop van het jaar mogt blijken, dat de kosten meer bedragen voor teekenen, handwerken en gymnastiek, en op een anderen post iets overschiet, dan gelooft Spr., dat B. en W. niet zouden behoeven te komen met eene voordragt aan den raad om geautoriseerd te worden, het overschietende tot aanvulling van het te kort komende te bezigen. Het gevoelen van den heer *v. Nooten*, dat de raad de mem. van toel. tot de zijne maakt, deelt Spr. niet; dan zou de raad aannemen, dat zij eene volledige toelichting op de begrooting is, en ook geregtigd zijn amendementen er op voor te stellen, en daartoe is hij, gelooft Spr., niet bevoegd.

De heer *Schuller* ontraadt der verg. het aannemen der zoogenaamde motie van orde van den heer *v. Nooten*, omdat hij oordeelt, dat zij in strijd is met de wet en niet zal leiden tot het doel. Spr. gelooft niet, dat Gedep. Staten met iets meer te maken hebben, dan met de begrooting zelve; in art. 207 der gem. wet leest Spr.: „Zij (nl. de begrooting) wordt hun, nadat zij door den raad is vastgesteld, ten minste twee maanden voor den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, voorgedragen." Wat nu betreft de memorie van toelichting en de bijlagen, dat zijn, naar Sprs. inzien, inlichtingen, die B. en W. geven aan den raad ten einde de begrooting aannemelijk te maken, en die beleefdheidshalve aan Gedep. Staten kunnen worden medegedeeld; maar eigenlijk behoeven die bijlagen althans niet te worden gezonden; dat de mem. v. toel. wordt gezonden is ingevolge hun eigen voorschrift, volgens art. 203 der gemeentewet gegeven. Wanneer men nu verklaart, dat de bijlagen en memorie een deel der begrooting uitmaken, dan gaat men eigenlijk een nieuwen vorm aan de begrooting geven en gaat men het voorschrift van Gedep. Staten voorbij. Spr. acht daarom die wijze van handelen in strijd met de wet. Spr. acht het evenwel ook niet noodig om het doel te bereiken en zeer weinig praktisch. Als Spr. die bijlagen inziet, vindt hij meest vaste posten, bij raadsbesluit geregeld, en waarbij specifikatie van sommige posten eenvoudig en gemakkelijk is gemaakt, ten einde de leden te herinneren, dat die voor die onderdeelen door den raad zelve zijn vastgesteld. Eenige posten der bijlagen nu hebben een ander doel, nl. uit te leggen wat B. en W. met die begrooting willen doen. De 9. bijlage b. v. vraagt *f* 20000 voor lager onderwijs: ook daarvan zijn de traktementen geregeld door den raad; maar nu ziet Spr. nog kosten voor schoolbehoeften, meubelen, licht en brand en onvoorziene uitgaven, en nu gelooft hij, dat werkelijk B. en W. aan die voorstelling niet gebonden zijn en dat, als er meer noodig is voor licht en brand voor de school op de van Wijckskade dan *f* 450, zij van de andere kosten voor dezelfde school er nog *f* 25 bij zouden kunnen nemen. Ja, Spr. gaat verder en zegt, dat zij overschietende gelden van eene school voor aanvulling van het tekort komende bij eene andere zouden kunnen gebruiken, mits zij slechts in hunne uitgaven de *f* 20000 niet te boven gingen, en wel omdat de raad daarbij geen restriktiën heeft bepaald. Is nu de meerderheid van den raad daarmede niet tevreden, dan vraagt men in de begrooting eene opneming dier posten, maar die moet dan komen in de begrooting zelve en dan zijn B. en W. aan die posten gebonden geworden. Men moet dit eerste bij bepaalde posten doen, en nu geene algemeene regelen stellen.

De heer *de Muralt* gelooft, dat het voorstel van den heer *v. Nooten* niets anders is dan eene gemotiveerde orde van den dag, die niet belet dat bij eene volgende gelegenheid, eene andere meerderheid de zaak anders begrijpt. Spr. voor zich heeft volstrekt geen bezwaar om te stemmen voor die motie. Spr. erkent, dat de heer *Schuller* gelijk heeft, dat de bedoelde post in de begrooting zou moeten worden gesplitst, als men vreest dat een deel der aangevraagde gelden tot eene andere bestemming werd aangewend dan in de memorie van toelichting is vermeld; maar Spr. acht het niet noodig, omdat hij zich als lid van het dagel. bestuur, door die vermelding gebonden acht. — De heer *Schuller* beweert wel dat de mem. van toel. niets beteekent, maar Spr. heeft voor zich het voorschrift van Ged. Staten, en uit art. 7 blijkt, dat niet alleen eene begrooting verlangd wordt, maar dat zij vergezeld moet zijn van een memorie van toelichting, die voor elk artikel en, zoo noodig, voor elken post de gronden aangeeft waarop de raming berust, en, bij verschil met vorige dienstjaren, de oorzaken van dat verschil, en inzonderheid de redenen vermeldt, waarom de voorgedragen uitgaven noodig zijn. Dat is geen voorschrift voor B. en W., want zij stellen de begrooting niet vast, die zij aan Ged. Staten opzenden, maar de raad stelt zelf zijne begrooting vast en zendt *zijne* begrooting, *niet die van B. en W.* op. Strikt genomen gelooft Spr., dat de heer *v. Nooten* gelijkt heeft, als hij beweert, dat in het ligchaam der mem. van toel. vóór de opzending aan Ged. Staten door den raad wijzigingen of eene andere redaktie zou kunnen worden aangebragt.

Den *Voorz.* is het, als lid van het dagel. bestuur, tamelijk onverschillig, of het voorstel van den heer *v. Nooten* wordt aangenomen; hij zou zelfs bijna zeggen, dat zijne verantwoordelijkheid als lid van het dagel. bestuur er door verminderd zou worden, terwijl die van de leden van den raad er door vergroot wordt. Zijn hoofdbezwaar is, dat de omslagtigheid in de administratie er zeer door zal toenemen. Er zal dan ook geen de minste wijziging in de détails zelfs van den meest ondergeschikten aard kunnen plaats hebben dan bij raadsbesluit. Hij meent overigens, dat de meening, zoo even door den heer *Schuller* uitgesproken, juist is.

De heer *de Jong* gelooft, dat de raad zich wel bedenken mag alvorens het voorstel aan te nemen en iets geheel nieuw in te voeren. De heer *de Muralt*, gelooft Spr., dwaalt in zijne beschouwing, dat de mem. v. toel. het werk is van den raad. Spr. meent dat art 7 van het voorschrift in verband moet beschouwd worden met art 203 der gem. wet, luidende: „de begrooting der plaatselijke inkomsten en uitgaven wordt, met de noodige inlichting en bescheiden, jaarlijks, vier maanden voor den aanvang van het dienstjaar waarvoor zij moet dienen, door burgemeester en wethouders aan den raad aangeboden." B. en W. maken die mem. van toelichting, daaraan is de raad geheel vreemd. Nu kan in genoemd art. 7 geen andere mem. v. toel. bedoeld zijn dan in art. 203 gem. wet; — het is de toelichting van het dagelijksch bestuur, en hoe zou de raad dan daar op amendementen kunnen voorstellen. Spr. komt nu daarop neêr, dat B. en W. zedelijk aan de bijlagen gehouden zijn, en dat een goed bestuur er niet van zal afwijken. Spr. ziet niet eene bepaling in de wet volgens welke zij er aan gehouden zijn; hij ziet wel in art. 226, dat zij zich zullen houden aan de posten van de begrooting, maar niet aan een in één artikel opgenomen onderdeel.

De heer *v. Hengelaar*, ofschoon van oordeel dat in kwestien als deze het van belang is dat elk lid zijn gevoelen doet kennen, zou echter aan de algemeene beschouwingen geen deel genomen hebben, omdat zijne zienswijze in deze genoegzaam bekend is; naar aanleiding evenwel van het voorstel van den heer *v. Nooten* wil hij een paar woorden in het midden brengen en doen opmerken, dat men door de kwestie der bijlagen geheel is afgedwaald van het eigenlijk hoofdpunt, dat is, om in de begrooting zelve alle bijlagen en onderdeelen op te nemen op dat de raad met juistheid zoude kunnen beoordeelen en beslissen wat in het toekomstig jaar, niet alleen wat het administratieve gedeelte betreft maar ook wat ten nutte en voor den bloei der gemeente zal verrigt worden. Het voorstel van den heer *v. Nooten* strekt om de memorie van toelichting en bijlagen, als een deel der begrooting uitmakende, verbindend te verklaren, terwijl van eene andere zijde het behoud der bijlagen als wenschelijk is voorgesteld, om daardoor meerdere ruimte te geven tot het wijzigen en aanvullen van eenmaal genomen besluiten; dit laatste is voor Spr. juist een rede om de bijlagen te doen vervallen; goed doordachte en specifiek begroote plannen hebben zoodanige ruimte niet noodig; daar het vervallen der bijlagen zal voorkomen worden dat een werk niet soms het dubbele der raming kost. Spr. gelooft niet dat men op de memorie van toelichting en bijlagen amendementen kan voorstellen en vermeent ook dat die stukken alleen zijn eene toelichting van het dagelijksch bestuur voor den raad en door de opzending aan Ged. Staten niet worden het werk van den raad; maar ook dit aannemende is het voorstel een expedient dat slechts ten deele voldoet en vele vooral praktische bezwaren oplevert. Spr. stelt dat het hoofdstuk der fabriekage volkomen is toegelicht, gelijk het dit thans volstrekt niet is, dat op het art. voor onderhoud en aanleg van straten enz., tot *f* 21000 uitgetrokken, in de mem. van toelichting of op eene bijlage wordt gezegd dat de gelden zullen strekken bijv. *f* 6000 voor gewoon onderhoud, en *f* 15000 voor aanleg van daarbij speciaal en specifiek opgegeven straten; dan zal toch de raad daarover moeten beslissen, en gesteld dat de raad den aanleg van de voorgestelde straten niet goedkeurt, maar met behoud van het geheele cijfer, het aanleggen van anderen beveelt, dan blijkt van die beslissing op geene wijze hoegenaamd; het cijfer op de begrooting blijft onveranderd, de mem. van toel. wordt niet gewijzigd of aangevuld, en ook in de notulen wordt daarvan geen melding gemaakt; alleen in het verslag wordt het opgenomen, maar dat is geen officieel stuk en Gedep. Staten zullen derhalve die post beoordeelen naar de mem. van toel., die juist het tegendeel bevat van hetgeen de raad besloten heeft. Spr. acht dat niet houdbaar, maar gelooft dat de onderdeelen en bijlagen in de begrooting zelve moeten opgenomen worden; wil de raad dit niet dan eerst kan het voorstel van den heer *v. Nooten* als expedient zijne nuttige zijde hebben.

De heer *v. Doorn* zegt, dat het voorstel van den heer *v. Nooten* niet, maar dat van de kommissie in allen deele wel op de wet gegrond is: hij neemt aan dat de wetgever, zonder onderscheid te maken tusschen groote of kleine sommen elke willekeurige beschikking over de gelden der gemeente heeft willen bemoeijelijken, en nu de voorgedragen maatregel als eene belemmering daartegen wordt beschouwd, acht hij dien daarom vooral aanprijzenswaardig. Over inlichtingen en bescheiden te beraadslagen en te besluiten noemt Spr. een onbegonnen werk, daar geen einde aan te zien is: op elke aanmerking van onvolledigheid zal het antwoord moeten zijn, het opzoeken of bijbrengen van nieuwe stukken, die dan al weder door dezen wel en door genen niet voldoende zullen gekeurd worden. Spr. vereenigt zich volkomen met de beschouwingen van den heer *Schuller*; de wet bedoelt niet dat de inlichtingen en de bescheiden één geheel met de begrooting zullen uitmaken. De begrooting alleen is aan de behandeling van den raad onderworpen; (gem. wet art. 203c) eerst nadat zij is vastgesteld wordt zij voorgedragen aan Ged. Staten, (a. 208.) die haar in haar geheel al of niet goedkeuren, (a. 210.) Wordt daar nu onder verstaan dat Ged. Staten ook moeten uitspraak doen over de meerdere of mindere volledigheid of de waarde der aangebodene inlichtingen en bescheiden, dan zou met hetzelfde regt aan hen de beslissing kunnen worden gelaten of de in den raad gevoerde beraadslaging en uitgesproken meeningen wel tot de verkregen uitkomst hadden moeten leiden; voor Spr. zijn die beraadslaging, die wisseling van meeningen, even als de aangebodene inlichtingen en bescheiden, niet het onderwerp van het besluit van den raad, maar alleen middelen om dat voor te bereiden, om daartoe te geraken en omdat met meerdere gerustheid en kennis van zaken vast te stellen.

De heer *v. Nooten* vraagt of, als een lid der vergadering eens voorstelde, dat het dagel. bestuur zedelijk aan de bijlagen gebouden is, er iemand gevonden zou worden, die dat voorstel aannemelijk en niet in strijd zou achten met het voorschrift van Gedep. Staten. De heer *Schuller* heeft getracht eene interpretatie te geven, maar geheel in strijd met dat voorschrift. De Gedep. Staten zeggen uitdrukkelijk, dat de begrooting vergezeld zal gaan van eene mem. van toelichting. Daarbij wordt volstrekt niet van B. en W. gesproken, en nu kan men bij het bestaan van bedoeld voorschrift, gegrond op art. 206 der gemeentewet, niet tegenwerpen de bepaling van art. 203. Het is de raad die de voordragt doet en zijn werk aan de Staten behoort toe te lichten.

Het amendement van den heer *v. Nooten* alsnu verworpen zijnde met 16 stemmen tegen die der HH. *Pabst*, *Trip*, *Ram*, *v. Hengelaar*, *Schermbeek*, *Visscher*, *v. Nooten*, *de Graaf*, *Schuurman*, *Bisdom* en *de Muralt*, wordt de verg. verdaagd tot heden avond ten 7 ure.

Zitting van Donderdag avond 27 October.

Voorz. Mr. *W. M. J. van Dielen.*

Tegenwoordig zijn 24 leden; afwezig de HH. *Kien*, *Karsten*, *Schuller*, *Boetzelaer* en *Bake*.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over de begrooting van uitgaven, en wel

Hoofdst. I afd. I. *Kosten van het Bestuur.*

De heer *v. Doorn* meent, dat het hier de plaats is om gevolg te geven aan het voorstel der komm. tot het opnemen in de begrooting van de geheele uitbreiding van dit artikel. Daartegen is onder anderen aangevoerd, dat het in strijd zou zijn met het voorschrift van Ged. Staten; Spr. moet dat tegenspreken en wel op grond, dat het ten vorigen jare door hen is goedgekeurd en dat ook de begrooting der provincie op gelijke wijze is ingerigt.

De heer *Visscher* ondersteunt dit voorstel zeer,

omdat in de memorie van toelichting bij afd. 1 art. 1 der uitgaven juist dat punt is ter sprake gekomen, en het dagel. bestuur daar te kennen heeft gegeven, dat het wilde afwijken van al wat het in het vorige jaar, op uitdrukkelijk en herhaald verlangen van de meerderheid van den raad, gedaan heeft. De komm. nu acht dien teruggang minder wenschelijk.

De heer *van Schermbeek* zal tegen dit artikel stemmen en wel om de volgende reden: Onder dit artikel komt voor een post van *f* 200.— als traktement voor een portier van het stadhuis. — Bij de behandeling van de begrooting voor 1859 is deze post ter sprake gekomen en toen is het doelmatige, om een portier aan het stadhuis te hebben, die den weg zou kunnen aanwijzen en de bureaux zou kunnen opgeven aan hen, die niet bekend zijn met de inrigting ten stadhuize, algemeen in deze vergadering erkend en aangenomen, en een post van *f* 200.— voor het traktement van gedachten portier uitgetrokken. — Wat is nu gebeurd? — Wij zijn aan het eind van 1859 genaderd en van die benoeming is niets gekomen, tot groot ongerief van een aantal ingezetenen en vreemdelingen, die dagelijks aan het stadhuis komen en die men nog altijd als vroeger ziet ronddwalen en zoeken. Spr. is niet genegen zijn stem te geven aan dit gedeelte der begrooting, waar een post op voorkomt, die toch niet vervuld wordt.

De *Voorz.* merkt aan, dat B. en W. geen *teruggang* bedoeld hebben door de bijlage no. 3 niet in het ligchaam der begrooting op te nemen, maar dat zij het geheel onnoodig hebben geacht al die jaarwedden daarin op te nemen, omdat zij bij raadsbesluit voor goed geregeld zijn. Hier valt dus geheel weg het bezwaar, dat B. en W. te veel vrijheid zouden hebben, de posten te vermengen. Het eenige dat er voor zou kunnen pleiten is, dat het gemakkelijker ware al die posten onder elkaâr in de begrooting zelve te vinden en niet de bijlagen te behoeven op te slaan!

De heer *de Graaf* ondersteunt het voorstel. De Voorz. merkt op, dat het alleen zou strekken tot gemak, maar spr. gelooft juist dat dit eene reden moet zijn om de bijlagen op te nemen zoodat ieder kan zien, waaraan de gelden besteed worden.

De heer *v. Doorn* vreest, dat hij niet juist is begrepen en moet herhalen wat hij reeds in eene vorige verg. heeft gezegd. De komm. veronderstelt geen misbruiken: hetgeen zij voorstaat leest zij in de wet, en dan is het te verdedigen al scheen het overigens dwaas en overbodig. De wet, meent Spr., is zóó duidelijk mogelijk: zij vordert afzonderlijke posten voor de jaarwedden der ambtenaren; de presentiegelden der leden van den raad, de huur van het gemeente-huis en andere zekere, vaste en bekende uitgaven, die, hoe zeker en bekend zij ook zijn, daarom toch niet minder zelve op de begrooting moeten voorkomen en omschreven worden.

De *Voorz.* merkt op, dat dit in de vorige zitting weêrsproken is. Spr. gelooft, dat men onderscheid moet maken tusschen den post en zijne onderdeelen. Spr, acht het van belang dat de raad *uitspreke* wat hij verlangt, ten einde te voorkomen, dat in het vervolg te veel tijds weggenomen wordt met het behandelen eener zaak, welke toch eigenlijk niet anders is dan eene zaak van vorm. Hij meent evenwel, dat de uitvoering van het voorstel nog al moeite zou geven, zoo het reeds nu dadelijk in werking moest komen, met eenige kosten gepaard zou gaan, en eene groote vertraging zal aanbrengen in het bijtijds indienen der begrooting bij Gedep. Staten.

De heer *de Jong* vraagt, op welke wijze de komm. die bijlage in de begrooting wil brengen? of zij dit buitenlijns wil doen, dan wel van alle posten der bijlage posten der begrooting maken? In den laatsten zin kan het praktisch nut hebben, want het belet dan het overschrijven van een post op een anderen als dit op de begrooting zelve niet wordt aangeduid. Wil men de posten echter, gelijk ten vorige jare, slechts binnenlijns uittrekken, dan heeft het slechts die strekking, dat iemand die vreemd is aan de inrigting der gemeente de begrooting gemakkelijker kan nagaan; maar dan moet Spr. toch ten sterkste ondersteunen wat de Voorz. zegt, want dan zou de geheele begrooting moeten worden omgewerkt; en welk nut zal men er op het oogenblik van hebben? Vertrouwt men het dagel. bestuur niet? Spr. gelooft dat niet één lid van den raad dat zal beweren. Wil men het dus ordenshalve doen, dan zou Spr. het voldoende achten, bij motie van orde den wensch te kennen te geven dat het voor het vervolg geschiede.

De heer *v. Doorn* beantwoordt de vraag van den heer *de Jong* met eene verwijzing naar de inrigting van hoofdst. 1 der begrooting van het vorige jaar. Voor zich zelven zou Spr. wel in het uitstel tot eene volgende begrooting willen berusten, maar voor de verg. acht hij het minder voegzaam: diezelfde bezwaren worden bij elke gelegenheid opgeworpen twee of drie dagen vóór dat de begrooting moet gereed zijn; zij worden op die wijze nooit uit den weg geruimd. Het is niet voor het eerst dat het onderwerp ter sprake wordt gebragt; sedert vier jaren is het telkens in behandeling gebragt en verleden jaar is daarop zoo ernstig aangedrongen, dat de meerderheid van den raad tot de verandering der begrooting besloten heeft. Op de tegenwerping dat het nu klaar zou zijn, volgt de aanmerking dat dan maar vroeger een begin moest zijn gemaakt, en op de bedenking dat die wijziging zooveel moeite en geld zou eischen, het antwoord: dat de begrooting ruim genoeg is, om op eenig schrijfloon en op een enkele riem papier zoo karig niet toe te zien.

De *Voorz.* komt op tegen de uitdrukking *te laat;* de diskussiën zijn voor acht dagen begonnen. Naar Spr's. overtuiging is het echter een noodelooze omslag, daar al de traktementen bij raadsbesluit geregeld zijn. Hun, die verklaren eenige moeite te hebben besteed aan het zoeken in de bijlagen, moet Spr. zeggen, dat zij die moeite dit jaar toch reeds genomen hebben en zij er dus voor deze begrooting geen belang meer bij hebben.

De heer *Visscher* zou voorstellen om, het van dit jaar te behandelen gelijk ten vorige jare, en zou wenschen, dat de bijlagen bij de begrooting gevoegd werden. Spr. heeft in der tijd het initiatief genomen om de bijlagen te hebben in één geheel met de begrooting; hij blijft van dezelfde opinie, maar stelt niet alleen voor de bijlagen op te nemen, die door het dagel. bestuur verstrekt worden, maar alle mogelijke bijlagen daarbij te voegen, die ter verduidelijking der begrooting voor iedereen zouden kunnen dienstig zijn. Spr. heeft hier bepaaldelijk ook het oog op Hoofdstuk 3 afd. 2 der uitgaven aanleg en onderhoud en Hoofdst. 13 afd. 1 aanleg en onderhoud.

Met 22 stemmen, tegen die der HH. *Boer* en den Voorz., wordt het voorstel der komm. aangenomen, waarop de Voorz. in overweging geeft eerst het volgend jaar daaraan uitvoering te geven.

De heer *de Graaf* zou daar zeer tegen zijn: vooreerst omdat het verlangen reeds voor drie jaren is kenbaar gemaakt en reeds is ten uitvoer gelegd, terwijl men er wel zonder besluit van den raad is op teruggekomen, en ten tweede, omdat men niet weet hoe de raad het volgende jaar zal zijn zamengesteld, en men dus zou anticiperen op den wil en de gedachte der leden, die de tegenwoordige raadsleden kunnen vervangen.

De *Voorz.* zegt dat nooit een formeel raadsbesluit genomen is, om de zaak te behandelen gelijk nu is voorgesteld.

De heer *v. Doorn* acht volkomen juist wat de heer *de Graaf* aanvoert. Nu is met 22 tegen 2 stemmen beslist, dat de raad de opname verlangt, maar het spreekt van zelf dat als zulks voor dit jaar niet geldt, men eigenlijk niets gedaan heeft, want het is zeer ligt mogelijk, dat de raad het volgende jaar geheel anders zal zijn zamengesteld, en wat zal dan het besluit beteekenen? Geeft men er nu geen gevolg aan, dan neemt de raad besluiten om ze niet uit te voeren, en de raad, die de vroedschap vertegenwoordigt, doet dan eene dwaasheid.

De *Voorz.* geeft zijne verwondering te kennen, dat men eener achtbare vergadering als deze zoodanige versatiliteit toekent, dat het mogelijk zou wezen, dat een besluit, nu met 22 stemmen tegen 2 stemmen genomen, een volgend jaar geheel ter zijde werd gesteld. Spr. kan zich dat niet voorstellen, en acht dus zijn voorstel niet zoo absurd als men doet voorkomen.

De heer *v. Hengelaar* zegt dat, als hij zich niet bedriegt, in 1857 het voorstel der komm. voor de begrooting door den burgemeester overgenomen en door de verg. bij akklamatie aangenomen is. Het volgend jaar is er dan ook aan voldaan, voor zooverre er toen door de organisatie gevolg aan gegeven kon worden; het overige heeft men verschoven, tot ook de andere takken der administratie georganiseerd zouden zijn. Thans nu alles georganiseerd is, laat men het achterwege en keert tot het oude terug.

De heer *Schuurman* meent naar aanleiding van het door den heer *v. Hengelaar* gesprokene te moeten opmerken, dat de bijlagen ten vorigen jare *niet* door het dagelijksch bestuur, maar door de komm. voor de begrooting in de begrooting zijn gebragt, en dit bijna de eenige voldoening was, welke die komm. van haren arbeid gehad heeft. Spr. meent, dat zoo het dagel. bestuur nu een anderen weg had willen inslaan, het *vóór* het opmaken der begrooting daartoe het voorstel had moeten doen, maar niet tegen het bepaald uitgedrukt verlangen der verg. er toe overgaan.

De heer *Bosch* zegt, dat hij met veel genoegen gezien heeft, dat de raad met eene belangrijke meerderheid besloten heeft de bijlagen in de begrooting op te nemen, hij kan echter met het voorstel van den voorzitter om, naar aanleiding van dat raadsbesluit, de begrooting eerst in het volgende jaar te wijzigen niet instemmen, en deelt het gevoelen niet dat de meerdere overschrijving van enkele begrootingsartikelen zoo bijzonder veel bezwaren inhoudt, omdat men slechts de gedrukte bijlagen op de betrekkelijke begrootingspunten behoeft over te nemen, er op de sekretarie vele bekwame ambtenaren aanwezig zijn om de verlangde veranderingen op de artikelen te brengen, en Spr. zich zeer goed herinnert, dat toen hij, verleden jaar met het opmaken van het rapport der begrootings kommissie belast, op de eerste afdeeling van het eerste hoofdstuk der uitgaven dezelfde wijzigingen voordroeg, hij zich vergewist heeft, dat daaraan weinig moeite verbonden was.

De heer *de Jong* zegt dat de begrooting nog ter perse staat gelijk zij is afgedrukt, terwijl de bijlagen zijn vernietigd, zoodat zij op nieuw zouden moeten gezet worden.

De heer *Bosch* gelooft niet, dat de kosten van herdruk der begrooting bij verwerping van het voorstel van den voorz. zoo aanmerkelijk zullen stijgen; naar zijn oordeel zullen nog wel meerdere wijzigingen en amendementen worden voorgedragen en misschien aangenomen, hij stelt zich toch niet voor, dat de begrooting zoo gaaf zonder eenige verandering zal worden goedgekeurd, en vermeent dat men veilig mag aannemen, dat er enkele regels op de drukkerij zullen moeten worden verzet; en of men alsdan enkele regels meer of minder veranderd kan in den prijs zoo veel verschil niet maken, dat de raad eene z. i. betere en volledige wijze van inrigting zijner begrooting zou uitstellen.

De *Voorz.* zijn voorstel intrekkende, stelt voor no. 4 goed te keuren met opname van bijlage no. 3.

Met 23 stemmen tegen die van den heer *v. Schermbeek* wordt dit aangenomen. De volgende artt. tot no. 50 worden met de voorgestelde wijzigingen goedgekeurd.

No. 50. *Kosten van het aanleggen en bijhouden der kiezerslijsten en van het uitoefenen der kiesverrigtingen voor en in de Gemeente.* . . . *f* 700.—

De heer *Bisdom* zegt, dat hem uit de vroegere rekening gebleken is, dat aan zeker ambtenaar eene extra toelage voor werkzaamheden is gegeven, terwijl des niettegenstaande die werkzaamheden, nog door een ander, ten koste van de stad onder dien ambtenaar zijn verrigt, en vraagt: — waarvoor dan die extra toelage?

De *Voorz.* zegt, dat deze posten allen door den raad geregeld zijn.

De heer *Bisdom* zegt te bedoelen, wat boven het traktement betaald is.

De *Voorz.* antwoordt, dat men het in de rekening van 1859 anders zal vinden uitgetrokken, en het in die van 1858 voorkomt gelijk het voor de regeling der zaak was.

Het art. wordt met de vier volgende goedgekeurd het vierde met de vermindering van *f* 100, door de komm. voorgesteld.

No. 55. a. *Onkosten van bijeenkomen van het stedelijk Bestuur en Kommissiën* *f* 250.—
b. *Buitengewone onkosten ter zake van de Kommissie voor het Ziekenhuis* - 250.—
f 500.—

Den heer *Kol* komt het voor, dat de komm. meerendeels bestaat uit personen buiten de stad, die niets van zich laten hooren.

De *Voorz.* antwoordt, dat zij nog bestaat, en hij mede wel wenschte, dat zij een rapport indiende, maar dat zoolang zij dit niet gedaan heeft, men toch een post dient te hebben om hare uitgaven te bestrijden.

De heer *Kol* merkt aan, dat, als die post nu blijft bestaan, en de komm. op dezelfde wijze voortgaat, hij op de rekening van het volgende jaar op dit punt weder dezelfde aanmerking zal hebben te maken als op die van het vorige.

(*Vervolg morgen.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.